

Bilag 1: Status på de enkelte dele af handleplanen for de socialpsykiatriske botilbud

Socialudvalget blev den 18. maj 2016 forelagt en handleplan for de socialpsykiatriske botilbud. Handleplanen består af 23 initiativer. Socialudvalget fik senest en status på handleplanen den 29. marts 2017.

Nedenfor gives en afsluttende status på initiativerne i handleplanen, som er samlet under en række overskrifter. Der er ud for hver overskrift henvist til nummereringen i handleplanen, som den blev forelagt den 18. maj 2017.

1. Opfølgning på Arbejdstilsynets og Socialtilsynets påbud mv., jf. punkterne 1.1.-1.3. og 1.5. i handleplanen

På baggrund af de tidligere påbud fra Arbejdstilsynet og Socialtilsynet til Lindegårdshusene har Socialforvaltningen arbejdet med at forbedre sikkerheden generelt på de socialpsykiatriske botilbud.

Håndtering af Arbejdstilsynets påbud

Efter drabet på en medarbejder den 25. marts 2017 fik Lindegårdshusene påbud fra Arbejdstilsynet om, at medarbejderne skulle være i auditiv eller visuel kontakt, og at arbejdet skulle tilrettelægges sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Socialforvaltningen har siden arbejdet med at sikre, at personalet på tilbuddet kender, forstår og arbejder efter de faglige vejledninger og instrukser på området, herunder bl.a. risikovurdering, medicinbehandling, konflikthåndtering og magtanvendelser. Arbejdstilsynet aflagde besøg på Lindegårdshusene den 17. maj 2017 og tildelte tilbuddet en grøn smiley efter besøget.

Socialforvaltningen har derudover i perioden frem til juli 2017 ført skærpet tilsyn med sikkerhedsprocedurerne på Lindegårdshusene med henblik på at sikre, at personalet ikke går alene ind, ud og omkring matriklen, og at knivene på tilbuddet er låst væk. Forvaltningens tilsyn har vist, at der er indarbejdet faste rutiner hos personalet.

På den baggrund blev det i juli 2017 besluttet, at forholdene på Lindegårdshusene kan overgå til den generelle procedure for sikkerhedsvurderinger i Socialforvaltningen. Det betyder, at der nu altid sker en konkret vurdering af sikkerhedssituationen og herudfra en vurdering af behovet for auditiv og/eller visuel kontakt mellem medarbejderne. Arbejdstilsynet er orienteret herom.

Der vil forsat være et stort fokus på brugen af risikovurderinger samt trivsels- og trykplaner til at forebygge kritiske episoder.

Center for Politik

Bernstorffsgade 17, 4.
sal
1577 København V

Mobil
5163 3311

E-mail
G3IG@sof.kk.dk

EAN nummer
5798009683014

Socialforvaltningen vil desuden fremover gennemføre halvårslige tilsyn med sikkerhedsprocedurerne på Lindegårdshusene.

Håndtering af Socialtilsynets påbud

Som det fremgik af forrige status, har Socialforvaltningen på foranledning af påbud fra Socialtilsynet igangsat flytning af de 12 borgere på Lindegårdshusene, som forvaltningen identificerede som havende størst risikoadfærd. 11 ud af de 12 beboere er nu fraflyttet Lindegårdshusene. I august 2017 traf Socialtilsynet afgørelse om, at den sidste beboer kan forblive på tilbuddet, da beboeren nu er vurderet til at være omfattet af målgruppen. I afgørelsen er der blandt andet lagt vægt på, at borgeren i mellemtiden er blevet flyttet internt på Lindegårdshusene, hvilket har haft en positiv virkning på borgerens trivsel. Borgeren har siden juni 2016 ikke haft en uforudsigelig udadreagerende adfærd, og har fulgt sin behandling i psykiatrien.

Socialforvaltningen udarbejdede derudover en liste over 23 borgere med risikoadfærd på de øvrige botilbud i socialpsykiatrien. Status på denne liste af borgere er, at 29 ud af de 35 borgere er flyttet til andre botilbud, som vurderes bedre at kunne varetage deres behov, tre har modtaget dom til anbringelse, og en borger er af egen drift fraflyttet kommunen. Endelig er der 2 borgere, som er forblevet i tilbuddet, idet der ikke er fundet grundlag for en tvangsflytning.

Selvom der er fundet løsninger til så godt som alle 35 beboere, vil Socialforvaltningen fortsat have fokus på beboere med risikoadfærd på baggrund af aktuelle og konkrete vurderinger.

Øvrige initiativer for at imødekomme påbud

For at forbedre sikkerheden og efterleve tilsynenes påbud arbejder Socialforvaltningen også på at forbedre samarbejdet med bl.a. Region Sjælland og Region Hovedstaden. Der har blandt andet været fokus på at udarbejde samarbejdsbeskrivelser, jf. pkt. 4 om samarbejde med regionerne, politi og Kriminalforsorgen.

Socialforvaltningen har endvidere efterspurgt en højere grad af koordinering af henholdsvis social- og arbejdstilsynsbesøg med henblik på at finde en kurs for niveauet af bemanning og for at sikre, at tilsynsbesøgene ikke modarbejder hinanden. I en delaftale til satspuljepartiernes handlingsplan for socialpsykiatrien fra oktober 2016 imødekommes dette behov, og der er afsat 6 mio. kr. i perioden 2017-2020 til at tilrettelægge og gennemføre en koordineret tilsynsindsats på op til 60 botilbud og forsorgshjem. Derudover har Arbejdstilsynet, Socialstyrelsen og socialtilsynene iværksat et selvstændigt initiativ om styrket samarbejde og koordinering i perioden 2017-2019. Formålet er at styrke den voldsforebyggende indsats, bl.a. ved at vejlede ift. kommuners og regioners oplevelse af modstridende krav mellem serviceloven og arbejdsmiljøloven.

Arbejdstilsynet og Socialstyrelsen samarbejder desuden om udarbejdelse af nationale retningslinjer til forebyggelse af vold på botilbud.

2. Ny omstillingsplan, jf. punkt 2.8. i handleplanen

Socialudvalget blev på udvalgsmøde den 30. november 2016 forelagt et revideret oplæg til en omstillingsplan for socialpsykiatrien frem mod 2025. Omstillingsplanen sætter rammen om hele Socialforvaltningens arbejde med og tilgang til socialpsykiatrien. Socialforvaltningen har siden arbejdet videre med en konkretisering af forslaget til omstilling af socialpsykiatrien, og Socialudvalget fik senest en status på arbejdet med omstillingsplanen den 21. juni 2017.

Omstillingsplanen består af en række forskellige spor, der blandt andet omhandler modernisering af de fysiske rammer, forøget kapacitet, fleksibel bostøtte, specialisering samt styrkelse af den faglige ramme og kompetenceudvikling. Socialforvaltningen har aktuelt særligt fokus på sidstnævnte spor om styrkelse af den faglige ramme og kompetenceudvikling. Der er blandt udarbejdet en grundfortælling om den københavnske socialpsykiatri, hvori visionen for socialpsykiatrien og det faglige fundament med udgangspunkt i recovery og rehabilitering beskrives. Formålet med grundfortællingen er at sikre, at alle medarbejdere har et fælles fagligt fundament og samme forståelse af recovery og rehabilitering. Grundfortællingen lanceres i uge 43 (2017). Forvaltningen arbejder desuden på en faglig guide til medarbejderne i socialpsykiatrien, der skal supplere grundfortællingen. Derudover er forvaltningen også i gang med at planlægge en uddannelse i recovery og rehabilitering for alle medarbejdere i socialpsykiatrien. Det er forventningen, at uddannelsen startes op i foråret 2018.

Socialudvalget forelægges en særskilt status på arbejdet med omstillingen primo 2018. Fremover vil Socialforvaltningen endvidere afrapportere på de uafsluttede initiativer i handleplanen i forbindelse med, at Socialudvalget får en status på omstillingsplanen.

3. Forebyggelse og forbedring af sikkerhedsprocedurer, jf. punkterne 1.4., 2.2., 2.3. og 2.5. i handleplanen

Samarbejde med VISO under Socialstyrelsen

Som led i arbejdet med voldsforebyggelse er der aftalt et undervisnings-/læringsforløb med VISO (Socialstyrelsens nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation) på Lindegårdshusene. Der arbejdes på implementering af metoden Low Arousal, som anvendes til forebyggelse af voldsomme episoder. Alle medarbejdere i Center Lindegården har modtaget undervisning, og centret er nu i gang med at implementere arbejdsgangene i den daglige og borgernære praksis.

En enhed på Lindegårdshusene deltager herudover i et projekt med Socialstyrelsen, som har til formål at reducere omfanget af trusler og vold samt mindske omfanget af magtanvendelser på botilbud.

Socialforvaltningen har desuden udvalgt et botilbud, Granvej, hvor VISO skal lave et gruppeforløb om forebyggelse og håndtering af seksuelle krænkelser mellem beboere og over for personale. Erfaringerne fra forløbet på Granvej skal efterfølgende introduceres på de øvrige socialpsykiatriske botilbud.

Endelig har VISO foretaget en vurdering af og rådgivning i forhold til, hvilke faglige metoder og tilgange de anbefaler i relation til én konkret borger. Arbejdet er afsluttet, men forvaltningen har endnu ikke modtaget den endelige rapport.

Risikovurderingsværktøjer

Brøset Violence Checklist (BVC) er implementeret i hele socialpsykiatrien for år tilbage. På baggrund af erfaringerne med BVC udsendte Borgercenter Voksne i februar 2017 en præcisering af den beskrevne arbejdsgang, hvilket har medført opdeling i to nye arbejdsgange: Arbejdsgang vedrørende BVC, arbejdsgang til beskrivelse af borgernes habituelle tilstand og forbyggende tiltag ved risikoadfærd suppleret med arbejdsgang vedr. overblik over den samlede risikosituation på enhederne.

Fælles sikkerhedsprocedurer i Socialforvaltningen og politik for forebyggelse af vold og trusler mellem borgerne

Socialforvaltningen har udarbejdet fælles sikkerhedsprocedurer i forvaltningen og en politik for forebyggelse af vold og trusler mellem borgere, som skal øge trygheden på botilbuddene. De fælles sikkerhedsprocedurer i forbindelse med vold og trusler om vold angiver minimumskrav til sikkerhedsprocedurer i hele forvaltningen.

Politikken for forebyggelse af vold og trusler mellem borgerne har specifikt fokus på, hvordan enhederne kan forebygge, at der opstår kritiske situationer mellem borgerne og også mod borgerne fra udefrakommende personer. Det forventes, at politikken evalueres primo 2018.

For at understøtte implementeringen i praksis har Socialforvaltningen, på baggrund af Ombudsmandens besøg på Robert Jacobsens Vej og Røde Mellemevej i foråret 2017, nedsat en arbejdsgruppe om forebyggelse af voldsomme episoder mellem borgere.

Arbejdsgruppen udarbejder redskaber, metoder og anbefalinger indenfor tre temaer; Registrering, læring af data og forebyggende indsatser. Arbejdsgruppen, der består af ressourcepersoner med praksisviden på området, videndeler med og trækker på erfaringer fra

blandt andre Kriminalforsorgen, Århus kommune og Orion, der er et botilbud under Region Hovedstaden.

Eftersom et trygt miljø er vigtigt for alle borgere i SOF, er arbejdsgruppen tværgående i forhold til målgrupperne i forvaltningen (dog ikke børneområdet, hvor lovgivningen i forhold til voldsom adfærd er markant anderledes). Det forventes, at arbejdsgruppens arbejde afsluttes i første kvartal 2018.

4. Udbygning af Socialforvaltningens misbrugsbehandling, jf. punkt 2.6.3

Siden november 2016 har Socialforvaltningen tilbudt udgående rusmiddelbehandling på fem udvalgte socialpsykiatriske botilbud.

I januar 2017 udsendte Sundhedsstyrelsen en ny vejledning på stofmisbrugsområdet, som har medført, at Københavns Kommune har fået en ny behandlingsopgave for borgere med svær psykiatrisk lidelse kombineret med et misbrug. Socialforvaltningen har derfor fået bevilget ekstra midler til at udvide den udgående rusmiddelbehandlingsindsats i socialpsykiatrien.

Det betyder, at Socialforvaltningen nu tilbyder udgående behandling til alle socialpsykiatriske centre. Ressourcerne til centrene er fordelt efter antal beboere med misbrug i centret, og betyder, at alle centre har en primær udgående behandler tilknyttet.

En ny beskrivelse af indsatsen samt en samarbejdsaftale mellem de socialpsykiatriske botilbud og den udgående rusmiddelbehandlingsindsats er ved at blive udarbejdet. Formålet med samarbejdsaftalen er at tydeliggøre rolle- og ansvarsfordelingen mellem den socialpsykiatriske indsats og rusmiddelbehandlingen. Herudover skal der laves lokale samarbejdsaftaler, der er tilpasset de enkelte tilbud.

5. Samarbejde med regionerne, politi og Kriminalforsorgen, jf. punkterne 1.3, 1.5., 2.4., 2.6., 2.7., 2.9. og 2.10. i handleplanen

Samarbejde med Region Hovedstaden og Region Sjælland

Dialogen om at bedre samarbejdet med regionerne har dels fokuseret på at optimere udskrivnings-, og indskrivningsprocesserne til de psykiatriske afdelinger, dels at bedre samarbejdet omkring den fælles misbrugsbehandling.

Region Hovedstaden: En skrivegruppe med repræsentanter fra Københavns Kommune og Region Hovedstaden har udarbejdet en samarbejdsaftale. Aftalen præciserer samarbejdet ved forværring af beboerens symptomer og adfærd, behov for indlæggelse, under

indlæggelse og i forbindelse med udskrivning og opfølgning. Samarbejdsaftalen mangler en endelig godkendelse.

I forhold til udbygning af samarbejdet om rusmiddelbehandling af borgere med dobbeltdiagnose har Psykiatrisk Center fået satspuljemidler til etablering af et udgående specialiseret team målrettet beboere på København Kommunes botilbud i PC Amagers optageområde. Teamet skal samarbejde med teamet af udgående rusmiddelbehandlere fra Center for Rusmiddelbehandling, og planen er, at samarbejdet på sigt skal udbredes, så den kan anvendes i alle psykiatriske centre i Region Hovedstaden.

Region Sjælland: Socialforvaltningen og Region Sjælland udarbejdede i foråret 2017 en samarbejdsbeskrivelse, der tydeliggør ansvaret og understøtter samarbejdet om sammenhængende og koordinerede borgerforløb på Center Lindegården. For at sikre en god implementering af samarbejdsbeskrivelsen var den i høring hos medarbejdere på Center Lindegården og i Psykiatrien Region Sjælland, hvor den blev præsenteret for personalegrupperne ved to fælles stormøder i juni 2017, og aftalen blev efterfølgende gennemgået sammen med medarbejdere i alle relevante afdelinger af Center Lindegården. Både Center Lindegården og Region Sjælland oplever, at samarbejdsbeskrivelsen har haft en positiv indflydelse på samarbejdet. Samarbejdsbeskrivelsen har tydeliggjort og repeteret de grundlæggende elementer ved samarbejdet. Eksempelvis angiver regionen nu tydeligt i sine mødeindkaldelser, hvad formålet med mødet er (om der er tale om en udskrivningssamtale eller et netværksmøde), og Center Lindegården har fået bedre redskaber til at lave kvalificerede henvendelser til regionen.

Aftalerne med regionerne skal tydeliggøre ansvaret og understøtte samarbejdet om sammenhængende og koordinerede borgerforløb, med udgangspunkt i borgernes behov. Aftalerne skal gøre det tydeligere for medarbejdere på både botilbud og i psykiatrien, hvordan man handler i forskellige situationer, rollefordeling, og hvordan relevante indsatser igangsættes. Aftalerne skal derudover understøtte, at indsatsen omkring borgerne er baseret på gensidig tillid, viden på tværs af sektorer og et fælles ansvar for at indgå i samarbejdet. Socialforvaltningen kan herudover tilføje, at der er blevet udarbejdet en samarbejdsbeskrivelse mellem Psykiatrien Region Sjælland, Roskilde Kommune, Center Lindegården og Center for Rusmiddelbehandling København for borgere med dobbeltdiagnose på Center Lindegården. Det har medført en intensivning af samarbejdet og velvilje fra alle parter.

Samarbejde med Kriminalforsorgen og regionen

Der blev den 4. juli 2016 indgået aftale mellem Region Hovedstaden og Kriminalforsorgen Hovedstaden om at afholde såkaldte

”stjernepatientmøder”, hvor de 23 borgere og andre beboere i hovedstadsområdet, som vurderes at udgøre en sikkerhedsrisiko, gennemgås, og hvor også Borgercenter Voksne deltager. Udover drøftelse af konkrete borgersager orienterer parterne hinanden om emner af relevans, fx om ny lovgivning, organisatoriske ændringer etc.

Der er planlagt møder kvartalsvist, som bruges på at drøfte borgere, som potentielt vil kunne udgøre en risiko over for medarbejdere eller andre beboere, herunder borgere med dom.

I forhold til Lindegårdshusene finder der to årlige samarbejds møder sted om borgere med dom til behandling. Deltagerne er Center Lindegården, de domsansvarlige læger fra Psykiatrien Øst, Distriktspsykiatrisk Team Lindegården og Kriminalforsorgen. På disse møder gennemgås alle borgere med dom til behandling, og det drøftes om der er behov for at iværksætte handlinger, fx ændring i medicin, handling fra Kriminalforsorgen etc. Hertil kommer to årlige møder om alle borgerne mellem Center Lindegården, Distriktspsykiatrisk Team Lindegården, Kriminalforsorgen samt relevante myndighedspersoner fra Københavns Kommune.

4. Forslag til handlinger på nationalt niveau, jf. punkt 3 i handleplanen

Socialforvaltningen har arbejdet for at påvirke lovgivningsmæssige tiltag og forslag på nationalt plan.

Forslag, som helt eller delvist er imødekommet af Folketinget

- Lovforslag om specialiserede socialpsykiatriske afdelinger:

Som led i udmøntningen af en bred politisk aftale om forebyggelse af vold på botilbud fra oktober 2016 vedtog Folketinget i juli lov om oprettelse af særlige pladser på psykiatrisk afdeling (tidligere kaldet mellemformstilbuddet). Regionen har driftsansvaret for pladserne, og kommunerne har visitationsansvaret. Kommunerne betaler for deres borgeres anvendelse af pladserne. Taksten herfor fastsættes på årsbasis som 80 pct. af 1,75 mio. kr.

I den politiske aftale og i økonomiaftalerne for 2018 for både kommuner og regioner er der taget afsæt i et samlet behov for 150 pladser på landsplan. De 150 pladser er et estimeret antal, som blev fastlagt i den politiske aftale inden udarbejdelsen af den lovgivning, som skal regulere brugen af de særlige pladser. Af den politiske aftale fremgår det dog også, at antallet af pladser skal fastlægges i rammeaftaler med kommunerne. Der pågår aktuelt drøftelser mellem Sundheds- og Ældreministeriet og Danske Regioner om antallet af pladser.

Socialforvaltningen er repræsenteret i en styregruppe for etableringen af de særlige pladser i Region Hovedstaden. Det forventes, at pladserne er klar til brug i første halvår af 2018.

Der er frem til etableringen af de særlige pladser oprettet task forces i hver region, som kommunerne kan benytte til rådgivning om skabelse og vedligeholdelse af tryghedsskabende rammer og tilgange for beboere og personale til forebyggelse af voldsepisoder. I Region Hovedstaden kaldes dette for Trygheds-Task force, der består af en række repræsentanter fra hovedstadsregionens kommuner. Der er tale om en tværfaglig og tværsektoriel task force.

Trygheds-Task forcen er forankret i det eksisterende KKR samarbejde og kan yde rådgivning af generel karakter og kan bringes i spil efter en udskrivning af en borger inden for målgruppen, i overgangsperioden mellem tilbud og/eller efter en voldsom episode med henblik på rådgivning om, hvad botilbuddet kan gøre anderledes for at styrke forebyggelsen. Der er planlagt et møde med task forcen om muligheden for rådgivning den 18. december 2017.

- Arbejdsgruppe om forbud mod knive på botilbud: Der er nedsat en arbejdsgruppe, som skal se på mulighederne for et forbud mod knive på botilbud. Socialforvaltningen deltager i arbejdsgruppen sammen med repræsentanter fra Børne- og Socialministeriet, Justitsministeriet, KL, Københavns Kommune og Aarhus Kommune.
- Lovforslag om udvidelse af reglerne om optagelse i særlige botilbud uden samtykke ved væsentlig fare for andre eller truende eller chikanerende adfærd: Lovforslaget imødekommer i hovedtræk Socialforvaltningens ønske om at få lettere adgang til at flytte borgere i særlige tilfælde. Dog har Socialforvaltningen afgivet høringssvar til KL om, at man ønsker mulighed for flytning ved akut opstået behov, og en udvidelse af målgruppen til ikke kun at omfatte borgere med sindslidelser.
- Udlevering af dom til behandling: Sundheds- og Ældreministeriet har igangsat et arbejde med at udarbejde vejledning om reglerne for videregivelse af oplysninger om borgerne. Udarbejdelsen af vejledningen udspringer af delaftalen om udmøntning af satspuljen for 2017-2020: Handlingsplan til forebyggelse af vold på botilbud. Formålet med vejledningen er at klarlægge reglerne for videregivelse af oplysninger mellem sundhedsmyndigheder, sociale myndigheder og Kriminalforsorgen om borgere med psykiske lidelser på botilbud. Vejledningen målrettes

medarbejdere på området, og vejledningen udarbejdes med udgangspunkt i tvivlsspørgsmål i praksis.

Som følge heraf har Sundheds- og Ældreministeriet forud for udarbejdelse af vejledningen indkaldt relevante parter til en drøftelse af de oplevede barrierer i praksis. Socialforvaltningen har deltaget i et indledende møde i juni 2017 og har givet skriftlige input til arbejdet med vejledningen. Socialforvaltningen har henvendt sig ministeriet for en status på arbejdet med vejledningen. Vejledningen er endnu ikke færdig, men ministeriet planlægger, at arbejdet vil blive prioriteret henover efteråret.

Kriminalforsorgen har fået til opgave at udarbejde en vejledning om reglerne for tilsyn med personer, der er idømt foranstaltning efter straffelovens § 68 eller § 69 samt Kriminalforsorgens myndighedsarbejde. Vejledningen skal målrettes medarbejdere i den regionale psykiatri og sociale botilbud med henblik på at lette samarbejdet mellem myndighederne om denne persongruppe, særligt i forbindelse med henholdsvis indlæggelse på en psykiatrisk afdeling og ophold på et botilbud efter lov om social service.

Endelig er Socialforvaltningen ved at udarbejde interne retningslinjer for dialog med Kriminalforsorgen, Statsadvokaten og andre relevante aktører om domfældte borgere med vidtgående psykisk funktionsnedsættelse eller psykisk lidelse. Forvaltningen er i dialog med Kriminalforsorgen for at sikre, at der er overensstemmelse med de interne retningslinjer og den vejledning, som de arbejder på.

Forslag, som ikke eller kun i et vist omfang er imødekommet:

- Samråd til afsigelse af dom til behandling: Regeringens nationale arbejdsgruppe anførte, at man kunne overveje at etablere et formaliseret samråd i hver region med deltagelse af regioner, kommuner og – i tilfælde af retspsykiatriske patienter – Kriminalforsorgen om borgere med psykiske lidelser og særligt komplekse problemstillinger på botilbud. Der er ikke kommet et udspil herom.